

Nález slunečnice pestré a ježdíka obecného v rybníku Regent u Mariánských Lázní

Jiří Bytel, Velká Hleďsebe

Ve dnech 18. a 19. října 2012 probíhal výlov rybníka Regent ležícího cca 6,5 km jihojihovýchodně od Mariánských Lázní. Jedná se o rybník s katastrální výměrou cca 500 000 m², který je obhospodařován v tzv. dvouhorkovém cyklu, tj. jeho výlov je prováděn jednou za dva roky.

Během výlovu dne 19. října 2012, kromě řady „očekávaných“ druhů (kapr, lín, štika, amur, tolstolobik, úhoř, okoun, perlm, plotice, hrouzek), byly poprvé zaznamenány i dva druhy ryb, které v našem regionu nejsou příliš běžné, a to slunečnice pestrá (v počtu 2 kusů) a ježdík obecný (v počtu desítek kusů).

U obou jedinců slunečnice pestré byla celková délka odhadnuta na 13–14 cm, což v našich podmínkách odpovídá věku minimálně 3–4 roky. Celková délka ježdíků obecných byla odhadnuta na 3–14 cm, s výraznou převahou menších jedinců. Výskyt obou zmíněných druhů je s největší pravděpodobností způsoben nezáměrným vysazením s násadovými rybami dovezenými z jižních Čech. Vzhledem k tomu, že při vypouštění rybníka Regent byly desetitisíce ježdíků obecných odpraveny do Kosiho potoka, bude jistě zajímavé sledovat případné šíření druhu v povodí (při agregátových odlovech v přítocích Kosiho potoka nebyl ježdík obecný v minulosti zjištěn ani v Kamenném, Úšovickém či v Jilmovém potoce).

Slunečnice pestrá (*Lepomis gibbosus*)

Jedná se o druh pocházející z východní části Severní Ameriky žijící původně v jezerech a pomalu tekoucích vodách, který byl jako sportovní ceněná ryba rozšířen i do dalších oblastí Kanady a USA. Na konci 19. století byla slunečnice pestrá dovezena do Francie a Německa jako okrasná ryba pro akvária i volné vody; nejstarší doložený údaj o výskytu v jezírku zámku Versailles u Paříže je z roku 1877. V roce 1894 byl druh vysazen v Maďarsku, odkud pronikl povodím Dunaje i na Slovensko. Během 20. století se slunečnice pestrá rozšířila do většiny evropských států a začátkem

21. století byla zaznamenána i ve skandinávských zemích, kde se do té doby nevyskytovala. Podle některých údajů (Ondračková 2010) mají severské populace pravděpodobný původ z chovů v České republice.

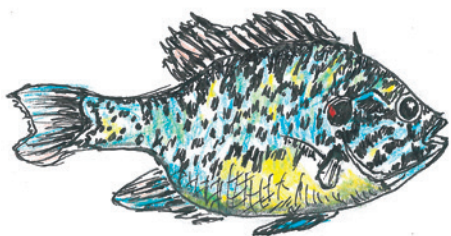
Do České republiky, na Třeboňsko, byl druh nezáměrně zavlečen v roce 1929 s plůdkem kapra nakoupeným v bývalé Jugoslávii (v roce 1910 byla slunečnice pestrá dovezena do rybochovných nádrží v okolí města Našice v dnešním severním Chorvatsku).

Z České republiky jsou historické údaje o výskytu slunečnice pestré (Baruš, Oliva a kol. 1995) z povodí Moravy a Dyje, údajů z Čech je málo (Lužnice, Zlatá stoka, střední Polabí, dolní Povltaví, rybníky v okolí Třeboně a Hluboké, dolní Orlice, Labe u Hradce Králové). V Nálezové databázi Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky jsou aktuální údaje o výskytu druhu jen z povodí Moravy a z jižních Čech, z území Karlovarského a Plzeňského kraje žádné údaje o výskytu nejsou.

Hlavními poznávacími znaky slunečnice pestré jsou: vysoké ploché tělo (trochu připomínající karasa) s pestrým zbarvením (namodralý podklad s tmavými skvrnami místy tvořícími nepravidelné pruhy, olivový hřbet, nažloutlé břicho), okrouhlá černá skvrna na výběžku zaberňového víčka a jediná hřbetní ploutev, jejíž přední delší část obsahuje pevné ostny a kratší zadní část měkké paprsky. Slunečnice pestrá pohlavně dospívá ve věku 1–2 roky (v našich klimatických podmínkách spíše ve věku 3–4 roky) a tře se v květnu a červnu. Samci v předstihu staví v mělké vodě hnízda, která vytvoří z úlomků rostlin na očištěné ploše tvrdého dna nebo ve vyhloubené mělké jamce. Hnízda jsou soustředěna většinou ve skupinách. Samci v době tření zůstávají v blízkosti hnízda, kde může docházet postupně k výměru s několika samicemi. Agresivní samci hlídají hnízda po celou

▲ Ježdík obecný.

▲ Slunečnice pestrá. Obě kresby Marta Nyklesová.

dobu vývoje jiker a dalších přibližně 10 dní po vykulení plůdku, který zůstává v hnízdě. Potěr, který má snahu opustit hnízdo, chytají samci do tlamy a odnášejí zpátky.

Slunečnice pestrá je v České republice nabízena k prodeji jako ryba vhodná do zahradních rybníčků a jezírek a podle údajů z internetových diskusí chovatelů se druh i v našich podmínkách v přírodě bezproblémově rozmnožuje.

V přírodě se slunečnice pestrá dožívá až 10 let, akvaristé uvádějí průměrný věk 7–10 let a maximální věk 18 let. Běžná velikost dospělých ryb v našich podmínkách v přírodě je 10–16 cm a hmotnost do 200 gramů, v oblastech s příznivějšími podmínkami dorůstají slunečnice pestré délky až 30 cm a hmotnosti až 500 gramů.

Ježdík obecný (*Gymnocephalus cernuus*)

Jedná se o původní rybí druh na většině území České republiky, který se vyskytuje zejména v dolních tocích řek, rybnících a přehradách. V Nálezové databázi Agentury ochrany přírody

a krajiny České republiky jsou aktuální údaje o výskytu druhu v našem regionu jen z povodí Ohře (Chebsko, Karlovarsko).

Ježdík obecný je podobný okounu říčnímu, je většinou štihlejší a liší se od něj hnědožlutým zbarvením těla bez tmavých pruhů na bocích (jen nepravidelně rozmístěné tmavé skvrny); nemá červené zbarvení na řitní, ocasní a břišních ploutvích. Ježdík obecný má jen jednu hřbetní ploutev, jejíž přední delší část obsahuje pevné ostny a kratší zadní část měkké paprsky.

Ježdík obecný pohlavně dospívá ve věku 2–3 let a tře se od března do května; jikry klade na dno nebo je lepí na rostliny, kořeny nebo ponořené předměty, o jikry ani o potěr nepečuje.

V našich podmínkách se v přírodě ježdík obecný dožívá až 8 let, obvykle 6 let. Běžná velikost dospělých ryb v našich podmínkách v přírodě je 15–18 cm (výjimečně až 30 cm) a hmotnost 50–100 gramů (výjimečně až 250 gramů); ze Sibíře je uváděna hmotnost až 600 gramů.

Literatura:

- Baruš V., Oliva O. a kol. (1995): Fauna ČR a SR. Svazek 28/2 Míhulovci – *Petromyzontes* a ryby – *Osteichthyes*. – Academia, Praha, 698 p.
- Ondračková M. (2010): Slunečnice pestrá a její ektoparaziti v Evropě. – Živa, Academia, Praha, 5: 233 – 235.

KRÁTKÉ ZPRÁVY

■ **Do Slavkovského lesa na Kosí potok** opět zavítal bobr evropský (*Castor fiber*). Objevil se na úplně stejném místě jako tomu bylo již v letech 2005 a 2008. Právěpodobně se přistěhoval na podzim loňského roku a úspěšně přežil zimu. Jeho aktivita je celkově velmi sporá. Jedná se nejspíš o mladého bobra, kterého s dospíváním vyhnali rodiče ze svého teritoria. To, zda se zde bobr zabydlí natrvalo záleží také na jeho úspěchu najít zde partnera.

■ **Na Kraslicku byly během zimy** zaznamenány obyčejné stopy vlka obecného (*Canis lupus*). Přestože ho nikdo přímo nespasil, prozradily ho jeho stopy a charakter stržení a konzumace kořisti. Že se opravdu jedná o vlka, a nikoli o zatoulaného psa, potvrdilo nezávisle na sobě několik odborníků zabývajících se životem a pozorováním vlků v jiných koutech České republiky. V obdobném případě byl vlk zaznamenán ještě v okolí Merklína. V obou případech se jednalo o migrující jedince.